

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ САДІВ І ПАРКІВ У ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОМУ ФОНДІ ХАРКІВЩИНИ

Філатова О.В., канд. біол. наук, доц.

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Гайдріх І.М., наук. співроб.

Український науково-дослідний інститут екологічних проблем

До природно-заповідного фонду (ПЗФ) Харківщини включені 7 об'єктів, що належать до садів і парків. Серед них статус загальнодержавного значення мають: Ботанічний сад Харківського національного університету (м. Харків, (41,9 га), парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Краснокутський (13,6 га), Наталіївський (48,0 га), Шарівський (39,3 га) та Старомерчицький (69,0 га) (Богодухівський р-н), Дендрологічний парк Харківського національного аграрного університету (Харківський район, (22,8 га). До об'єктів місцевого значення належать дендрологічний парк «Дружба» (51,5 га), м. Лозова та Литвинівський (10,8 га) парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва (Богодухівський р-н).

Також у складі ПЗФ м. Харків є ботанічна пам'ятка природи «Сад ім. Т.Г. Шевченка» (0,8 га), це всім харків'янам відомий парк, але об'єктом охорони цього об'єкта є двадцять 200-300-річних кремезних дубів-велетнів, а не сам парк. Цікавими маловідомими для працівників зеленого будівництва є ще два об'єкти. Це ботанічна пам'ятка природи «Дерева гінкго» (вул. Сокольники, 12, (0,1 га) де охороняються два дерева гінкго дволопатевого віком понад 60 років та ботанічна пам'ятка природи «Інститутська» (вул. Пушкінська, 86, (0,35 га), яка створена фахівцями інституту лісового господарства і агролісомеліорації ім. В. Н. Висоцького і є колекцією цінних і рідкісних інтродукованих деревних видів, серед яких ялиця одноколірна, псевдотсуга Мензіса, ялина колюча, платан західний, евкомія в'язолиста, бук східний, каркас західний, ліщина деревоподібна, гіркокаштан червоний, види клена, ялівцю тощо.

Всі зазначені об'єкти мають значну наукову цінність, як осередки інтродукції, акліматизації та насінневого матеріалу цінних видів рослин. Так, лише колекція ботанічного саду ХНУ нараховує близько 5 тис. видів, форм і сортів. Важко переоцінити сади і парки Харківщини, як освітні та рекреаційні установи. На їх базі проходять практики студенти біологічних ЗВО не лише нашого міста, а і всієї країни. А екскурсії до парків-пам'яток садово-паркового мистецтва користуються популярністю і за межами нашої держави.